

UCHWAŁA

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert (przewodniczący)

SSN Konrad Wytrykowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Jolanta Jarząbek

Protokolant Anna Rusak

w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w S. – **M. R.**

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej

na posiedzeniu w dniu 8 czerwca 2021 r.

zażalenia wniesionego przez sędziego M. R. oraz zażalenia jej obrońcy - sędziego S.S.

na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...)

z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt ASDo (...)

o odmowie uwzględnienia zastrzeżenia sędziego do uwagi Prezesa Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r., zwróconej sędziemu w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych

uchwalił:

I. zmienia zaskarżoną uchwałę w ten sposób, że uwzględnia zastrzeżenie sędziego M. R. i uchyla uwagę Prezesa Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r., zwróconą w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 13 października 2020 r. [A. (...)] Prezes Rejonowego w S., działając na podstawie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 roku, poz. 2072 j.t.), zwrócił uwagę sędziemu Sądu Rejonowemu w S. M.R. na uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego, polegającego na niepodejmowaniu czynności w sprawach o sygn. akt: XII GUp 27/(...), GUz 11/(...) - XII GUp 27/(...), GUz 8/(...); XII GUp 27/(...), GUz 9/(...); XII GUp 27/(...), GUz 12/(...); XII GUp 25/(...), GUz 24/(...) - przedstawionych celem rozpoznania zażaleń.

Na podstawie art. 37 § 4 u.s.p. Prezes Sądu Rejonowego zażądał usunięcia skutków uchybień w wymienionych sprawach przez niezwłoczne podjęcie czynności zmierzających do rozpoznania wymienionych spraw w zakresie przedstawionych zażaleń.

Na podstawie art. 37 § 4 u.s.p. Prezes Rejonowego w S. zwrócił uwagę sędziemu M. R. na uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego, polegającego na niepodejmowaniu czynności w następujących sprawach: XII GUp 63/(...) - wobec braku czynności jako sędziego sprawozdawcy w zakresie wniosku zarządcy o ustalenie wynagrodzenia; XII GUp 76/(...) - wobec braku czynności jako sędziego komisarza w zakresie planów podziału; XII GUp 161/(...) - wobec braku czynności jako sędziego komisarza w zakresie: sprawozdania z czynności i sprawozdań rachunkowych syndyka oraz wniosku syndyka o zobowiązanie wierzycieli do złożenia zaliczki na koszty postępowania.

Na podstawie art. 37 § 4 u.s.p. Prezes Sądu Rejonowego w S. zażądał usunięcia skutków uchybień przez niezwłoczne podjęcie czynności w związku z wnioskiem zarządcy, planami podziałów o sprawozdaniach i wnioskiem syndyka.

Prezes Sądu Rejonowego stwierdził, że we wszystkich wymienionych wyżej sprawach wielokrotnie wydawano sędziemu polecenia służbowe podjęcia czynności. Przewodnicząca XII Wydziału Gospodarczego poinformowała o trwających stanach bezczynności pismem z dnia 8 października 2020 r.

Sędzia M. R. złożyła pisemne zastrzeżenie do uwagi. Wskazała, że zażalenia w sprawach XII GUp 27/(...), GUz 11/(...), XII GUp 27/(...), GUz 8/(...), XII GUp 27/(...), GUz 9/(...), XII GUp 27/(...) zostały przez nią zreferowane i omówione

w pełnym składzie orzekającym już w maju 2020 r. Projekty orzeczeń zostały przygotowane 10 czerwca 2020 r. Ostatecznie we wrześniu 2020 r. akta spraw zostały jej zwrócone z informacją, że sędzia wchodząca do składu orzekającego nie zapoznała się z przygotowanymi projektami orzeczeń i udała się na miesięczny urlop. Po urlopie sędzia w dalszym ciągu wskazywała na brak czasu i nie udało się przystąpić do wydania orzeczeń w pełnym składzie. Z powyższych względów wystąpiła do Przewodniczącej Wydziału z wnioskiem o wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego w celu rozpoznania zażaleń.

Odnosnie spraw XII GUp 161/(...), XII GUp 76/(...) sędzia M. R. wyjaśniła, że przekazała akta asystentom sędziego do sporządzenia projektów orzeczeń. Z uwagi na ograniczenie przydziału asystentów, sprawy te umknęły jej uwadze, zwłaszcza ze względu na okres pandemii i związaną z tym pracą zdalną. Sędzia zaznaczyła, że jej czas przebywania w Sądzie Rejonowym jest bardzo ograniczony ze względu na pełnione obowiązki w Sądzie Okręgowym w VIII Wydziale Gospodarczym. Sytuację związaną z nadmiernym obciążeniem obowiązkami w XII Wydziale Gospodarczym i VI Wydziale Cywilnym, przy pełnieniu funkcji sędziego delegowanego do Sądu Okręgowego, przedstawiała wielokrotnie zarówno Prezesowi Sądu Rejonowego w S., jak również we wnioskach kierowanych czterokrotnie do Kolegium Sądu Okręgowego w S., z którymi zapoznawał się zarówno Prezes Sądu Okręgowego jako Przewodniczący Kolegium, jak i Prezes Sądu Rejonowego w S. Pierwszy z wniosków złożony w kwietniu 2018 r., pomimo uprzednich zapewnień o zasadności odciążenia referatu z części spraw upadłościowych i w całości egzekucyjnych, po upływie pięciu miesięcy został rozpoznany w całości negatywnie.

Sędzia podniosła, że na bieżąco podejmuje czynności mające na celu zmniejszenie decernatu w Sądzie Rejonowym, natomiast specyfika spraw upadłościowych powoduje, że na bieżąco wpływają sprawy wywołane zażaleniami, sprzeciwami, zarzutami od planów podziału, jak również nadal pracuje nad sprawami, które już zostały zakończone i zakreślone. W związku z powyższym ilości obowiązków w wydziale upadłościowym, nie obrazuje aktualny statystyczny stan spraw „w toku”.

W tych okolicznościach sędzia M. R. zwróciła się z prośbą o uwzględnienie jej sytuacji związanej z obciążeniem sprawami w trzech Wydziałach Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w S. W Sądzie Okręgowym jej referat należy do jednego z największych, rozpoznaje sprawy o skomplikowanej materii, do jakich zalicza się m.in. proces dotyczący rozliczeń związanych z budową portu gazowego LNG w Ś., w sprawie z powództwa E. A.S. w upadłości J. GmbH&Co. K. GmbH przeciwko Zarządowi M. w S., w której zostało połączonych do wspólnego rozpoznania 6 spraw.

Prezes Sądu Rejonowego w S. na podstawie art. 37 § 5 u.s.p. przekazał sprawę wywołaną zastrzeżeniem sędziego M. R. do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...)

Uchwałą z dnia 1 lutego 2021 r. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w (...), w sprawie o sygn. ASDo (...) odmówił uwzględnienia zastrzeżenia sędziego Sądu Rejonowego w S. M.R. i utrzymał w mocy uwagę z dnia 13 października 2020 r. udzieloną przez Prezesa Sądu Rejonowego w S. w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Zażalenie na powyższą uchwałę złożyła zarówno sędzia M. R., jak i jej obrońca - sędzia S. S.

Obrońca sędzi M.R. zarzucił zaskarżonej uchwale:

- 1 . obrazę prawa materialnego - art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegającą na tym, że w dniu 13 października 2020 r. Prezes Sądu Rejonowego w S., na podstawie art. 37 § 4 u.s.p., zwrócił na piśmie uwagę sędzi Sądu Rejonowego w S. M.R. „na uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego” - po upływie terminów określonych w art. 37 § 4 u.s.p. - co powoduje, że zaskarżona uchwała Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt ASDo (...), podjęta w przedmiocie odmówienia uwzględnienia zastrzeżenia sędziego i utrzymania w mocy udzielonej uwagi - nie odpowiada prawu;
2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia - zaskarżonej uchwały, tj.:

1. pozbawienie prawa do obrony (materialnej), o którym stanowi art. 6 k.p.k. - poprzez nieuwzględnienie wniosku obrońcy, złożonego na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2020 r., o odroczenie terminu ww. posiedzenia, celem umożliwienia mu zapoznania się z aktami sprawy oraz przygotowania linii obrony, w sytuacji, gdy pełnomocnictwo do obrony (z przyczyn od sędzi M.R. niezależnych) udzielone zostało dopiero w dniu posiedzenia (przed jego rozpoczęciem), a także nieuwzględnienie wniosku sędzi M.R. o odroczenie ww. posiedzenia z uwagi na to, że pozostawała na kwarantannie (COVID-19), co stanowiło również obrazę przepisów art. 117 § 2 i 2a k.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia;
2. pozbawienie prawa do obrony, o którym stanowi art. 6 k.p.k. - poprzez uniemożliwienie sędzi M. R. złożenia na posiedzeniu wyjaśnień w sprawie, w wyniku nieuwzględnienia jej wniosku o odroczenie posiedzenia Sądu Dyscyplinarnego w dniu 1 lutego 2021 r., w którym nie mogła uczestniczyć powodu choroby i należytego usprawiedliwienia niestawiennictwa wynikającego z faktu przedłożenia stosownego zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy w okresie 23 stycznia 2021 r. do 12 lutego 2021 r. oraz przebywania w tym dniu (01.02.2020 r.) w szpitalu;
3. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.- poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy XII GU^p 27/(...) (i aktach pomocniczych tej sprawy), na okoliczność braku możliwości wcześniejszego rozpoznania w tym postępowaniu zażaleń (sygn. akt: XII GU^p 27/(...), Guz 11/(...); XII GU^p 27/(...), Guz 8/(...); XII GU^p 27/(...), Guz 9/(...); XII GU^p 27/(...), Guz 12/(...)), wymienionych *in concreto* w uwadze Prezesa Sądu Rejonowego w S., a złożonych na postanowienia sędziego komisarza dot. oddzielnych planów podziału sum uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości zabezpieczonych rzeczowo, co było wynikiem zmian dokonanych przez syndyka, w zakresie oddzielnych planów podziałów funduszy uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości zabezpieczonych rzeczowo, a także z ilości wierzycieli oraz zakresu materiału niezbędnego do analizy w celu rozpoznania złożonych zażaleń - na skutek błędnego przyjęcia, że okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy teza dowodowa wprost dotyczyła wykazania, że przyczyny opóźnienia w zakresie

sprawności postępowania w sprawach wymienionych w uwadze Prezesa SR, były obiektywne, niezależne od sędzi M.R., przez co ww. sędzia nie miała możliwości wykazania swoich twierdzeń i racji;

4. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka sędzi SR w S. A.K. (orzekającej w XII Wydziale Gospodarczym SR) – na okoliczność wielokrotnych bezowocnych prób podejmowanych przez sędzię M.R. w celu ustalenia terminu posiedzeń niejawnych (w składzie 3 osobowym, celem rozpoznania zażaleń wskazanych w uwadze Prezesa SR) – na skutek błędnego przyjęcia, że okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy teza dowodowa dotyczyła *in concreto* obiektywnych przyczyn zaistnienia opóźnienia w zakresie sprawności postępowania w odniesieniu do spraw wymienionych w uwadze Prezesa SR, skutkiem czego sędzia M.R. nie miała możliwości wykazania swoich twierdzeń i racji;
5. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o zwrócenie się do Prezesa Sądu Okręgowego w S. o przedłożenie informacji, czy sędzia M. R. występowała wcześniej do Kolegium SO w S. z wnioskami o zmniejszenie jej nadmiernego obciążenia obowiązkami służbowymi (decernacie) w XII Wydziale Gospodarczym SR w S.), wynikającego z potrzeby równoległego orzekania (przez okres ponad 2 lat) także w ramach delegacji w VIII Wydziale Gospodarczym SO w S. - na skutek błędnego przyjęcia, że okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, pomimo tego, że teza dowodowa wprost związana jest z uchybieniami wskazanymi w uwadze Prezesa Sądu Rejonowego i zmierzała do wykazania nadmiernego obciążenia sędzi M.R. obowiązkami służbowymi w Sądzie Rejonowym, skutkiem czego sędzia nie miała możliwości wykazania swoich twierdzeń i racji;
6. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne i nieuprawnione zaniechanie przeprowadzenia dowodu z wyjaśnień sędzi M.R. na okoliczność wykazania obiektywnych przyczyn jakie spowodowały późniejsze podejmowanie czynności w sprawach wskazanych w uwadze Prezesa Sądu Rejonowego, pomimo tego, że dowód ten (na wniosek obrońcy) został

de facto dopuszczony przez Sąd Dyscyplinarny na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2020 r.;

7. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez nieuprawnione ograniczenie uzasadnienia postanowień wydanych w przedmiocie odmowy przeprowadzenia dowodów, jedynie do stwierdzenia, że okoliczności, które miałyby zostać udowodnione nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (*vide* protokoły posiedzeń z dnia 28.12.2020 r. i 01.02.2021 r.), gdy tymczasem uzasadnienie postanowienia w takim przedmiocie (z przywołaniem treści art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k.) każdorazowo musi być szczególnie precyzyjne;
8. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - na skutek dowolnej nie zaś swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, niedostrzeżenie ważnych rozbieżności, a także wzajemnych sprzeczności, zawartych w stanowisku Prezesa Sądu Rejonowego w S., zaprezentowanym na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2020 r., w szczególności w zakresie czasu powzięcia przez Prezesa ww. Sądu wiadomości o uchybieniach zawartych w uwadze, poczynienie sprzecznych ustaleń w tym zakresie, a przede wszystkim zbagatelizowanie okoliczności temporalnych przez Sąd Dyscyplinarny, mimo że trzydziestodniowy termin wskazany w art. 37 § 4 u.s.p. ma charakter prekluzyjny;
9. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.- poprzez oparcie zaskarżonej uchwały na podstawie materiału dowodowego nieujawnionego w toku posiedzenia (nieprzeprowadzenie żadnych dowodów poza wysłuchaniem Prezesa SR) i dokonanie oceny na podstawie niekompletnego materiału dowodowego;
10. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - wynikające z braku należytego rozważenia zarzutów wskazanych w zastrzeżeniu sędzi M.R. i niedokonania ich całościowej analizy, niewyjaśnienia powodów ich nieuwzględnienia, zaniechania rozważenia strony podmiotowej uchybienia, a w tym wyjaśnienia kwestii związanych z nadmiernym obciążeniem ww. obowiązkami służbowymi w XII Wydziale Gospodarczym SR w S., pomimo orzekania, w tym samym czasie (w ramach delegacji) - w VIII Wydziale Gospodarczym SO w S.; zaś wskazane wyżej naruszenia licznych przepisów prawa procesowego, skutkowały błędem w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia - wydanej przez Sąd Dyscyplinarny uchwały, który miał wpływ na jej treść.

Stawiając powyższe zarzuty obrońca sędziego M.R., wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez uwzględnienie zastrzeżenia sędzi M.R. i uchylenie uwagi Prezesa Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r., zwróconej w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...) - do ponownego rozpoznania.

W treści zażalenia wniesionego przez sędziego M.R., zaskarżyła ona uchwałę z dnia 1 lutego 2021 roku w całości i podtrzymała wszelkie zarzuty i twierdzenia na ich poparcie zawarte w zażaleniu z dnia 15 marca 2021 r., złożonym przez jej obrońcę sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) – S.S. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez uwzględnienie zastrzeżenia i uchylenie uwagi Prezesa Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r., zwróconej w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...) - do ponownego rozpoznania.

Pismem z dnia 29 maja 2021 r. (data nadania w urzędzie pocztowym), sędzia M.R. uzupełniła wniesione przez siebie zażalenie, wskazując, że uchwałą z dnia 23 kwietnia 2021 r., Kolegium Sądu Okręgowego w S., na podstawie art. 47b § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, jednogłośnie zwolniło ją z obowiązku dokończenia w XII Wydziale Gospodarczym tego sądu, wszystkich przydzielonych jej spraw z wykazów GUu i GREu, a nadto wszystkich spraw, w których pełniła ona rolę sędziego komisarza, za wyjątkiem sprawy XII GRp 8/(...). W ocenie sędziego M.R. powyższa uchwała przemawia za uznaniem za słuszną jej argumentacji, odnoszącej się do nadmiernego obciążenia obowiązkami w XII Wydziale Gospodarczym Sądu Rejonowego w S., przy uwzględnieniu pełnego referatu w VIII Wydziale Gospodarczym Sądu Okręgowego w S. oraz konieczności dokończenia spraw przydzielonych w Wydziale VI Egzekucyjnym Sądu Rejonowego w S.

Pismem z dnia 1 czerwca 2021 r. Prezes Sądu Rejonowego w S., złożył odpowiedź na zażalenia, wnosząc o utrzymanie w mocy, zaskarżonej uchwały Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 lutego 2021 r.

W ocenie Prezesa zarzuty zawarte w obu zażaleniach są chybione i z tego powodu nie mogą stanowić podstawy ustaleń odmiennych od tych poczynionych przez Sąd Apelacyjny w (...)

Odnosząc się do zarzutu obrazy prawa materialnego, tj. art. 37 § 4 u.s.p. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, Prezes wskazał, że zarówno on, jak i na jego polecenie - Przewodnicząca Wydziału, podejmowali szereg czynności nadzorczych, których dopiero uporczywe niewykonywanie mogło skutkować zwróceniem uwagi w trybie art. 37 § 4 u.s.p. wraz z ponownym wezwaniem do podjęcia czynności w sprawach. W przekonaniu Prezesa Sądu zwrócenie uwagi w trybie art. 37 § 4 u.s.p. musi być poprzedzone umożliwieniem sędziemu usunięcia uchybień.

W zakresie nierozpoznanych zażaleń w sprawie upadłościowej prowadzonej pod sygnaturą akt XII GUp 27/(...), tj. zażaleń o sygn. akt GUz 11/(...), GUz 8/(...), GUz 9/(...), GUz 12/(...), Prezes Sądu wskazał, że czynności sędziego M.R. co do zażalenia złożonego w sprawie XII GUp 27/(...) i zarejestrowanego pod sygnaturami akt: XII GUz 11/(...), XII GUz 8/(...), XII GUz 9/(...) oraz XII GUz 12/(...), wskazywały na rażącą opieszałość w procedowaniu w sprawach, która nie posiadała żadnego obiektywnego uzasadnienia, poza brakiem systematyczności i sumienności sędziego.

Prezes wskazał, że w sprawie zażalenia GUz 11/(...) analiza akt wskazuje, na brak podejmowania czynności przez sędziego sprawozdawcę od dnia 5 października 2018 roku (przedstawienie akt) do dnia 30 kwietnia 2020 roku (data wydania orzeczenia przez sąd upadłościowy). W sprawie zażalenia o sygn. GUz 8/(...) analiza akt wskazuje, na brak podejmowania czynności przez sędziego sprawozdawcę od dnia 10 lipca 2019 roku (przedstawienie akt) do dnia 30 października 2020 roku (data wydania orzeczenia przez sąd upadłościowy). W sprawie zażalenia o sygn. GUz 9/(...) analiza akt wskazuje, na brak podejmowania czynności przez sędziego sprawozdawcę od dnia 10 lipca 2019 roku (przedstawienie akt) do dnia 30 października 2020 roku (data wydania orzeczenia

przez sąd upadłościowy). W sprawie zażalenia o sygn. GUz 12/(...) analiza akt wskazuje, na brak podejmowania czynności przez sędziego sprawozdawcę od dnia 10 lipca 2019 roku (przedstawienie akt) do dnia 30 października 2020 roku (data wydania orzeczenia przez sąd upadłościowy).

Prezes Sądu odnosząc się do twierdzenia sędziego M.R. o braku czasu na wykonywanie czynności w przedmiotowych sprawach, wskazał, że żaden z sędziów będących w składzie sądu nie ma obowiązku recenzować projektów uzasadnień, szczególnie przed naradą. Oczekiwanie sędziego M.R. „na zapoznanie się przez sędziów z proponowanym rozstrzygnięciem”, nie przewidują przepisy procedury cywilnej. Nadto przeczytanie projektu lub brak zapoznania się z nim nie determinuje w żaden sposób obowiązku przeprowadzenia narady. Podkreślił, że w XII Wydziale Gospodarczym nie istniały cykliczne problemy z ustalaniem terminów posiedzeń w składach trzyosobowych.

Za nieporównywalne i niemające wpływu na treść uchwały Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lutego 2021r. uznał natomiast odniesienia do czasu trwania rozpoznawania zarzutów do oddzielnych planów podziału przez sędziego komisarza A. S. Wskazał, że bieżące czynności podejmowane przez sędziego komisarza, a tym bardziej syndyka nie przeszkadzają w procedowaniu zażalenia.

Przechodząc do sprawy prowadzonej pod sygn. akt XIII GUp 25/(...) i zwłoki w rozpoznaniu zażalenia o sygn. akt GUz 24/(...), Prezes Sądu wskazał, że pierwsze czynności, tj. zarządzenie o skierowaniu sprawy do SLPS sprawozdawca podjęła w dniu 6 listopada 2020 r. - po roku niczym nieusprawiedliwionej bezczynności oraz po złożeniu przez syndyka wniosku o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Postanowienie kończące wydano w dniu 17 marca 2021 r.

Prezes Sądu odnosząc się do uwagi zwróconej na uchybienia sprawności w sprawie XII GUp 63/(...) - wobec braku czynności, jako sędziego sprawozdawcy w zakresie wniosku zarządcy z 31 stycznia 2017r. o ustalenie wynagrodzenia, wskazał, że brak rozpoznania wniosku zarządcy sądowego z dnia 31 stycznia 2017 r. przez ponad 3 lata nie znajduje usprawiedliwienia w przebiegu postępowania, zaś dla ustalenia wynagrodzenia zarządcy żadnego znaczenia nie ma nadanie lub pozostawienie bez biegu planu podziału.

Co do sprawy o sygn. akt XII Gup 76/(...)— wobec braku czynności, jako sędziego komisarza w zakresie planów podziału z 14 stycznia 2020r., wskazał, że sędzia komisarz M.R. zatwierdziła w dniu 15 kwietnia 2021r. listę wierzytelności pomijając fakt, iż w dniu 25 sierpnia 2020r. uznała na liście wierzytelności w całości wierzytelność Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. w łącznej kwocie 156.583 zł w kategorii III. Błąd ten został naprawiony dopiero po zmianie sędziego komisarza w dniu 21 maja 2021 r. W ocenie Prezesa Sądu brak jest możliwości logicznego wyjaśnienia długotrwałej, dziewięciomiesięcznej bezczynności w zakresie nadania biegu planowi podziału złożonemu w dniu 14 stycznia 2020 r., co wskazuje na przewlekłe prowadzenie postępowania.

W sprawie o sygn. akt XIII GUp 161/(...) Prezes Sądu wskazał, że zwrócenie uwagi wynikało z braku czynności, sędzi M.R. jako sędziego komisarza od 15 października 2019 r. Pani sędzia komisarz M.R., została zobowiązana zarządzeniem przewodniczącej z dnia 6 kwietnia 2018 r. do podejmowania czynności w sprawie w terminie nieprzekraczającym 7 dni od kiedy ich podjęcie stało się możliwe. Mimo to termin ten nie był dotrzymywany, a zobowiązanie było systematycznie ignorowane.

Ustosunkowując się do terminowości czynności skarżącej, jako sędziego komisarza w zakresie rozpoznania wniosku syndyka z dnia 12 kwietnia 2019r. Prezes Sądu wskazał, iż dopiero po upływie ponad dwudziestu miesięcy od dnia złożenia przez syndyka wniosku, sędzia M.R.- w dniu 27 grudnia 2020r. - prawidłowo wezwała wierzycieli o zaliczkę na koszty postępowania, co niewątpliwie naruszało siedmiodniowy termin do podejmowania czynności i ewidentnie przedłużyło postępowanie upadłościowe.

Oдноśnie zarzutów, co do braku przydziału asystenta Prezes Sądu wskazał, że sędzia M. R. korzystała i nadal korzysta z pomocy asystenta najbardziej doświadczonego. Dodatkowo z informacji uzyskanych od sędziów wynika, iż w ramach przypadających im dyżurów zdarza im się oddelegować asystentów do pracy w referacie sędzi M.R., celem usprawnienia postępowań przez nią prowadzonych, gdyż stan bezczynności w tych postępowaniach wpływa na tempo postępowania w sprawach prowadzonych przez innych orzeczników.

Prezes Sądu z uwagi na beczynność i opieszałość sędziego M.R. w każdej ze spraw, której dotyczyła uwaga oraz brak reakcji na podejmowane czynności nadzorcze, wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonej uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenia są zasadne i zasługują na uwzględnienie poprzez zmianę zaskarżonej uchwały i uwzględnienie zastrzeżenia sędziego M.R., a w konsekwencji uchylenie uwagi, którą sędziemu M.R. zwrócił na piśmie Prezes Sądu Rejonowego w S.

Zgodnie z treścią przepisu art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwrócenie na piśmie uwagi sędziemu wymaga jednoczesnego żądania usunięcia skutków stwierdzonego uchybienia w sprawności postępowania sądowego.

Przepis art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych został umieszczony w rozdziale piątym, dziale pierwszym tej ustawy zatytułowanym „Wewnętrzny i zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów w zakresie zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu związanego bezpośrednio ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej”. Należy podkreślić, że „przepis ten w zdaniu pierwszym aż dwukrotnie odnosi się do czasu udzielenia uwagi. Nakazuje bowiem, aby jej udzielenie nastąpiło niezwłocznie i nie później niż w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o uchybieniu stanowiącym ewentualną podstawę do jej udzielenia. Jest to celowe postąpienie ustawodawcy, ściśle związane z tym, że podstawowym i jedynym celem omawianej instytucji, jako środka z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, jest przymuszenie sędziego do natychmiastowego wyeliminowania skutków uchybień w zakresie sprawności postępowania sądowego,

o ile jeszcze istnieją, nie zaś zastępowanie, ściśle reglamentowanego, postępowania dyscyplinarnego. Instytucja uwagi ma wyłącznie przymusić sędziego do wyeliminowania skutków uchybień, które popełnił w sferze wewnętrznego toku urzędowania, nie zaś karać go za przewinienia w służbie” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2019 roku, sygn. akt I DO 21/18, Legalis numer 1917564).

Zgodnie ze stanowiskiem wypracowanym przez orzecznictwo (m.in. uchwała Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2010 r., sygn. akt ASDo 6/10, KZS 2011/4/72; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2019 roku, sygn. akt I DO 21/18, Legalis numer 1917564), uwaga, o której mowa w art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych jest środkiem z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, mającym na celu eliminowanie uchybień w zakresie sprawności postępowania a przepisy prawa karnego – i to wyłącznie procesowego – mogą mieć do niej, odpowiednie zastosowanie, tylko w zakresie toku rozpoznawania zastrzeżeń lub zażalenia sędziego.

Przechodząc w tym miejscu do analizy zarzutów podniesionych w zażaleniu obrońcy sędziego M.R., wskazać należy, że Sąd Najwyższy za zasadny uznał zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na tym, że w dniu 13 października 2020 r. Prezes Sądu Rejonowego w S., na podstawie art. 37 § 4 u.s.p., zwrócił na piśmie uwagę sędzi Sądu Rejonowego w S. M.R. „na uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego” - po upływie terminów określonych w art. 37 § 4 u.s.p.

Należy mieć na uwadze, że Prezes Sądu Rejonowego w S. udzielił uwagi sędziemu M.R. kilka dni po zapoznaniu się z pismem Przewodniczącej Wydziału, w którym orzekła sędzia M.R. Tymczasem bezczynność w sprawach wskazanych w pisemnej uwadze, dotyczących rozpoznania zażaleń, wniosków i planów podziału, trwała od wielu miesięcy.

Należy mieć na uwadze że terminów określonych w art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych nie sposób w prosty sposób wiązać jedynie z czasem powzięcia przez prezesa sądu wiadomości o uchybieniu. Wszak powzięcie wiadomości o uchybieniu jest wyłącznie pochodną wystąpienia

uchybień, które przy dzisiejszych elektronicznych systemach szeroko pojętej biurowości sądowej i założeniu rzetelnego, racjonalnego działania administracji sądowej, w tym przede wszystkim na szczeblu kierownika sekretariatu wydziału i przewodniczącego wydziału, powinno być wiadome prezesowi sądu, w którym sędzia pełni służbę, praktycznie natychmiast po jego wystąpieniu. Sąd Najwyższy nie jest zobowiązany do badania praktyki sądowej w przedmiotowym zakresie, jednak z treści uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika wprost, że „obciążenie sprawami nie stanowi usprawiedliwienia uchybień sprawnemu podejmowaniu czynności i to na przestrzeni długiego okresu czasu. Tym bardziej, że zwrócenie uwagi zostało poprzedzone wielokrotnymi ponagleniami Przewodniczącej Wydziału oraz Prezesa Sądu Rejonowego (co wynika z jego wysłuchania), podjęcia czynności. Mimo tego, stany bezczynności utrzymywały się długotrwale.”

Tak długotrwałe zwleknięcie z nadaniem biegu zażaleniom, wnioskom, sprawozdaniom oraz planom podziału, było zatem zauważone zarówno przez przewodniczącego wydziału, jak i prezesa. Jak bowiem wskazał sam prezes, wielokrotnie zwracano się z ponagleniami. Stan faktyczny niniejszej sprawy pokazuje, że uwaga w trybie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych mogła zostać udzielona przez Prezesa Sądu Rejonowego w S. już wiele miesięcy wcześniej. Zważywszy okoliczność przedstawienia sędziemu M.R. akt wraz z zażaleniami, w dniach: 5 października 2018 r., 10 lipca 2019 r., 7 listopada 2019 r. oraz wiedzę Prezesa Sądu o przewlekłościach w tych sprawach, ewentualna uwaga powinna mieć miejsce dużo wcześniej niż w październiku 2020 r. Co do spraw, w których bezczynność obejmowała wnioski, plany podziału i sprawozdania syndyka, akta były przekazane sędziemu M.R.: 20 lutego 2018 r., 3 sierpnia 2018r., 18 czerwca 2020 r., 15 października 2019 r., 14 stycznia 2020 r., uwaga zwrócona 8 października 2020 r., była zatem w sposób oczywisty spóźniona.

Okoliczność bezczynności w powyższych sprawach była znana Prezesowi Sądu Rejonowego w S. Ponadto, gdyby brak wykonywania czynności w powyższych sprawach nie był obiektywnie uzasadniony i został zawiniony przez sędziego, a skutki jego bezczynności miały poważne znaczenie dla prawidłowego toku postępowania i interesów jego stron, Prezes Sądu Rejonowego w S. powinien

był nie tylko zwrócić sędziemu uwagę na piśmie, ale również rozważyć potrzebę wystąpienia w trybie art. 37 § 8 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych do Prezesa Sądu Okręgowego w S., celem podjęcia wobec sędziego czynności dyscyplinarnych, o których mowa w art. 114 § 1 powyższej ustawy. Prezes Sądu Rejonowego nie postąpił w ten sposób, uznając, że brak jest podstaw nie tylko do udzielenia sędziemu uwagi, ale tym bardziej do uznania uchybień za wymagające reakcji dyscyplinarnej, i co za tym idzie powiadomienia o zaistniałej sytuacji Prezesa Sądu Okręgowego, do czego w wypadku, gdyby uchybienia miały taki przymiot. obligował go przepis art. 37 § 8 zd. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy uznał, że wytknięcie uwagi za uchybienia, o których istnieniu Prezes Sądu musiał wiedzieć od wielu miesięcy, było spóźnione.

Odnosząc się do zarzutu obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonej uchwały, tj.:

- art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o przeprowadzenie dowodu z dokumentów, o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka sędzi SR w S. A.K., o zwrócenie się do Prezesa Sądu Okręgowego w S. o przedłożenie informacji; art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne i nieuprawnione zaniechanie przeprowadzenia dowodu z wyjaśnień sędzi M.R.; art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez nieuprawnione ograniczenie uzasadnienia postanowień wydanych w przedmiocie odmowy przeprowadzenia dowodów; art. 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - na skutek dowolnej nie zaś swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego; art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez oparcie zaskarżonej uchwały na podstawie materiału dowodowego nieujawnionego w toku posiedzenia (nieprzeprowadzenie żadnych dowodów poza wysłuchaniem Prezesa SR) i dokonanie oceny na podstawie niekompletnego materiału dowodowego; art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - wynikające z braku należytego rozważenia zarzutów wskazanych w zastrzeżeniu sędzi M.R. i niedokonania ich całościowej analizy, Sąd Najwyższy uznał, że zarzuty te są zasadne.

Prócz braku spełnienia koniecznej przesłanki unormowanej w art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. udzielenie uwagi oraz odmowa uwzględnienia złożonego przez sędziego zastrzeżenia mogą budzić wątpliwość co do ich merytorycznej zasadności. Z akt sprawy nie wynika bowiem, aby Prezes Sądu Rejonowego, jak również Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w (...) zbadali wszystkie istotne dla podjętych decyzji okoliczności. Zasadny w tym zakresie pozostaje podniesiony przez sędziego M.R. i jej obrońcę fakt pominięcia dowodów, zaniechania przeprowadzenia dowodu m.in. z wyjaśnień sędzi M.R. oraz dowodu z dokumentów. Powyższe doprowadziło do wydania uchwały w oparciu o niekompletny materiał dowodowy, oceniony dodatkowo w sposób dowolny. Sąd Apelacyjny w (...) jako Sąd Dyscyplinarny nie ustalił istotnych okoliczności, takich obiektywna możliwość podejmowania czynności przez sędziego M. R., w sprawach o sygn. akt XII GUp 27/(...), Guz 11/(...), GUp 27/(...), Guz 8/(...), GUp 27/(...) GUz 9/(...), GUp 27/(...) GUz 12/(...), GUp 27/(...) GUz 9/(...) z uwagi na podejmowane przez Sędziego komisarza i Syndyka masy upadłości czynności w zakresie sporządzania oddzielnych planów podziału.

Poza rozważaniami pozostał stan referatu sędziego w okresie, kiedy doszło do stwierdzenia stanu bezczynności w przedmiotowych sprawach, liczba rozpoznanych spraw, stopień ich trudności, jak również kumulowanie się czynności. Sąd Apelacyjny w (...) zdawał się nie dostrzegać, że w sprawach, co do których zwrócono uwagę, podejmowane były czynności oraz zostały sporządzone projekty orzeczeń, a brak rozpoznania spraw wynikał bądź z przyczyn, na które sędzia nie miał wpływu, bądź z konieczności głębszej analizy sprawy. Ponadto opóźnienia nastąpiły w okresie pandemii, który generował trudności organizacyjne ze względu na nieobecność sędziów i pracowników sądu pracujących zdalnie bądź przebywających na zwolnieniach lekarskich.

Należy podkreślić, że instytucja uwagi nie może służyć „ukaraniu” sędziego. „Gdyby intencją Ustawodawcy było rzeczywiście stworzenie w przepisie art. 37 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. i kolejnych, instytucji dyscyplinarnej, to ustanowiłby wprost, że prezes sądu udziela uwagi w wypadku stwierdzenia uchybienia w sprawności postępowania, a ponadto, że jeśli skutki uchybienia nie zostały jeszcze usunięte, żąda ich usunięcia. Jeszcze prostszym rozwiązaniem byłoby

unormowanie, że prezes sądu w wypadku stwierdzenia uchybienia w sprawności postępowania udziela uwagi, bez wskazywania na konieczność żądania usunięcia skutków uchybienia. Dopiero wtedy można byłoby zasadnie uznać, że faktyczna możliwość zażądania usunięcia skutków uchybienia nie jest ustawowym warunkiem zastosowania omawianej instytucji i nawet wówczas, gdy skutki te zostały już usunięte, jej zastosowanie nie jest bezprzedmiotowe i jest ustawowo dopuszczalne, czyli wystarczy zatem, żeby doszło do naruszenia sprawności i nie minęły jeszcze terminy z odpowiednio stosowanego przepisu art. 108 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Idąc dalej gdyby zamierzenie Ustawodawcy nie było takie, jak je wykląda niniejszym Sąd Najwyższy, to złożenie przez sędziego zastrzeżeń do uwagi nie powodowałoby jedynie konieczności rozpoznania sprawy przez sąd dyscyplinarny, ale z mocy prawa skutkowałoby wprost skierowaniem sprawy na drogę postępowania dyscyplinarnego w rozumieniu Rozdziału 3 Działu II ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, wówczas zaś uwaga zastępowałaby wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, a zastrzeżenie sędziego pisemne wyjaśnienia obwinionego, o których mowa w art. 114 § 4 wyżej wskazanej ustawy. Na takie postąpienie Ustawodawca jednak się nie zdecydował i jednoznacznie zróznicował charakter obydwu wyżej przywołanych instytucji” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2019 roku, sygn. akt I DO 21/18, Legalis nr 1917564).

W świetle powyższych rozważań razi wyrażona w uzasadnieniu uchwały ocena, że „zastrzeżenia nie usprawiedliwia fakt wykonywania przez sędziego M. R. obowiązków w związku z delegowaniem do Sądu Okręgowego w S. i przedmiot oraz waga przydzielonych jej do rozpoznania tam spraw.” Nie sposób zgodzić się z powyższym poglądem. Nie jest bowiem tak, że sędzia orzekający zarówno w ramach delegacji, jak i w sądzie macierzystym, musi w sposób jednakowo sprawny, jak przed delegowaniem do sądu wyższej instancji, wypełniać wszystkie obowiązki, niezależnie od specyfiki i stopnia skomplikowania spraw znajdujących się w jego referacie oraz warunków pełnienia służby. Sędzia M.R. z pewnością uwzględniała, że niezależnie od orzekania w Sądzie Okręgowym, równolegle będzie prowadziła do czasu zakończenia sprawy, pozostające w jej referacie w Sądzie Rejonowym, i chciała jednocześnie sprostać tym obowiązkom. Jednakże, na skutek niezależnych

okoliczności w niektórych sprawach znajdujących się w jej referacie, doszło do stanu beczynności. Należy zauważyć, że pełnienie urzędu sędziego, choć wymaga poświęcenia, sumienności, staranności i obowiązkowości, daje zarazem sędziemu prawo do odpowiednich warunków pełnienia tej służby i odpoczynku. Sędzia M.R. wielokrotnie informowała prezesa swojego macierzystego sądu o nadmiernym obciążeniu sprawami uniemożliwiającymi swobodne, niezwłoczne podejmowanie decyzji i przedstawiała projekty racjonalizacji wykonania przydzielonych obowiązków, prosiła o wyrównanie przydziału asystentów w wydziale upadłościowym do poziomu pozostałych sędziów. W odpowiedzi otrzymywała zalecenie ograniczenia czasu pracy w Sądzie Okręgowym, co było niemożliwe z uwagi na stuprocentowy wpływ spraw do jej referatu. Sąd Najwyższy ocenił, że stosunek sędziego M.R. do obowiązków służbowych był właściwy, natomiast względy organizacyjne i zbyt duże obciążenie w referacie wpłynęło na powstanie stanu beczynności w sprawach, co do których zwrócona została pisemna uwaga.

Z uwagi na uwzględnienie opisanych zarzutów, jedynie na marginesie wskazać należy, że Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw dla uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 6 k.p.k. poprzez pozbawienie skarżącej prawa do obrony, co nie mogło już mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w części dyspozytywnej uchwały.